

על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור
מרבתינו צדיקי עולם
פרשת עקב | תשפ"ו

המלמד הפיקח נתן לילד רק שאלה אחת

זכורני מילדותי כשאמי הייתה שופכת שיח לפני הרבש"ע בדמעות

מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

פוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א על חינוך

וְלַמִּדְתָּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם (יא)

וְלַמִּדְתָּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם (יא)

שמענו ממרן
הגאון רבי גרשון
אדלשטיין זצ"ל
שסיפר מעשה
שהיה בילד שגמר
כיתה ח' בחיידר,
ולא ידע כמעט
מאומה, ולא היה

כל אב ואם צריכים לדעת שהם
אפטרופוסים על נשמה קדושה של
בניהם שהפקיד בידם הקב"ה לשומרה
ולגדלה, ויש הורים שמדמים לנפשם
שבזה שהם שולחים את בניהם ובנותיהם
ללמוד במוסדות חינוך טובים, הם כבר
יצאו ידי חובת חינוך, אבל באמת שלא
די בזה, שהרי מלבד מה שהילד נמצא
ברשותם בערב ובשבתות וכדומה, וזמנים
אלו הם מועדים לפורענות לילד, הנה
גם על הזמנים שהילד נמצא בתלמוד
תורה, צריכים ההורים לפקח ולברר
אצל המלמד מה מצב הילד, ולראות
אם יש לו עוד מה להוסיף להם, וכגון
להוסיף להם מלמד פרטי בערב וכיו"ב,
והעיקר לא להסיח דעת להתפלל תמיד
שיזכה לבנים מאירים בתורה ויראת ה'
טהורה. ואב שמתנהג כך ואינו מזלזל
בחינוך בניו ובנותיו, אות הוא שדרך
התורה חקוקה על לבבו, אבל אם הוא
רק שולח את בנו לתלמוד תורה ואינו
מתעניין עוד מה יכול להוסיף לבנו, הרי
הוא מזלזל ח"ו בחינוך הבנים, ואם האב
מועל בתפקידו, הרי קלקול הבן נזקף
רח"ל לחשבונו. וראה בשמירת הלשון
שער התורה (פ"ז, י) מה שהאריך בחיוב

לחנך הבנים לתורה, וכל גודל השכר
בזה ובבא ומאידך על גודל העונש
והבזיון לעתיד לבוא אם אין בנו הולך
בדרך הישר.
מלבד זאת, חובת האב גם לבדוק תמיד
עם מי בנו או בתו מתחברים, ומה הם
קוראים, כי לפעמים מתחברים עם חבר
שאין ניכר עליו מבחוץ שהוא רע, אבל
הוא טמא מבפנים, [ובפרט במצבינו
היום שבעוה"ר פשה נגע האינט' הטמא
והמטמא את סביבותיו במגע ובאוהל],
ועל הכל יש להרבות בתפילה שהקב"ה
יציל את בניו שלא יתחברו לחברים רעים
אלו שאי אפשר להכיר עליהם מבחוץ
שהם מקולקלים.

מתאים להיכנס לשיבה קטנה. כיון שכך,
העבירו אותו לחיידר אחר כדי שילמד
שוב את כיתה ח'.
בחיידר החדש היה מלמד פיקח, שהבין
שתלמיד זה לפי רמתו לא יוכל לענות
על כל השאלות במבחנים, ונתן לו רק
שאלה אחת מתוך עשר שאלות שהיו
לכולם, שאלה כזו שבודאי יידע ויוכל
להשיב עליה בנקל.
ואכן התלמיד השיב על השאלה וקיבל
100 במבחן. אף אחד לא ידע שהמבחן
שלו הכיל רק שאלה אחת... התלמיד
קיבל עידוד מהצלחתו, ואז התחיל המלמד
להוסיף לו שאלות, עד שבסוף השנה היה
יכול לענות על כל השאלות והפך להיות
ככל הילדים האחרים, ונכנס לשיבה-קטנה
בלי שיהיה צורך בפרוטקציה... זו היא
שיטת חינוך טובה מאד, אמר מרן הגר"ג.

(המאמר הנרחב בעמודים 4-5)

המשך בעמוד 2 <<<

בחינוך בניו שיתחנכו בדרך שהלכו בהם אבותינו ורבותינו מעולם, והיא שעמדה לנו ולתורתנו שלא נשתכחה מישראל. ובזמן הזה שבעו"ה רבו המכשולים והמכשילים, מוטל עוד יותר על האבות להיזהר במלמד שאינו הגון ובסדר הלימוד שאינו כלל מדרכה של תורה. והחובה על כל יראי ה' להיות נדברים איש אל רעהו לפקח ולהשגיח על זה".

ועוד שם "גם לאמהות ולהמונים מצוה לבאר את הדברים האלה היטב, כי בחינוך הישר והכשר תלויה יהדותם של הבנים. ומצוה על המגיידים והדרשנים הישרים, לבאר לשומעי דרשותיהם את נחיצות ההשגחה של ההורים בחינוך בניהם בתלמוד תורה דוקא בדרך שהלכו בה אבותינו מעולם. וזכות המצוה הגדולה של ושננתם לבניך תעמוד לכל המדריכים את בניהם בדרכה של תורה, שיקויים בהם 'וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך, שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול, שברתי לישועתך ה' ומצותיך עשיתי'", עכ"ל.

כח התפילה לחינוך הבנים

כתב המשנה ברורה (סי' מ"ז ס"ק י) "ותמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפיהם להתפלל על בניהם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות ויכווין מאוד בברכת אהבה רבה ובברכת התורה בשעה שאומרים ונהיה אנחנו וצאצאינו וכן כשאומר ב'ובא לציון' 'למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה'", עכ"ל.

ומרן הגר"ז זצ"ל סיפר, שעם כל ההשתדלות שעשה אביו לחנך את בניו, עוד הוסיף להתחנן הרבה בתפילה שהם יהיו תלמידי חכמים וצדיקים. וכן העיד על עצמו שהיה רגיל לומר פרקי תהילים בדמעות כדי שבניו יהיו עובדי ה', ויהא לקב"ה נחת מהם.

ועובדא הוי שמרן זצ"ל שהלך לטייל עם בנו, ובדרך עבר יהודי ואמר למרן זצ"ל "נפל בחלקכם זכות גדולה שכל בניכם הם לומדי תורה ויראי ה'", ומרן זצ"ל לא השיב לו והמשיך בדרכו, ואח"כ אמר לבנו "לך ואמור לו שהוא לא יודע כמה תפילות ותעניות השקעתי כדי שבני ובנותיי יהיו יראים ושלמים, וזה לא בא לי בנקל".

(מתוך ביאורים והנהגות דברים)

וזכורני מילדותי שלאחר שהתאלמנה אמי מורתי ע"ה ונפל עליה עול אחריות וחינוך הבנים והבנות עליה לבדה, אזרה מתניה והתחזקה באמונה ובטחון, והשגיחה על חינוכם בקפדנות יתירה, לא העלימה עין עם מי הם מתחברים, ושכרה מלמדים פרטיים ת"ח מופלגים לכל אחד מבניה, וגם מלמדות פרטיות לבנותיה שילמדו עמהם בכל לילה כדי שיוסיפו ללמוד עוד כפי כוחם, והיא עצמה הייתה מתעניינת בלימודם, והייתה בוחנת אותם בעצמה לראות מקרוב כיצד הם מתקדמים, וכן הייתה מבקשת מגדולי תורה שיבחננו, וכך במסירות נפש עשתה כל המאמצים האפשריים שיגדלו בניה לגדולי תורה ויראה, והייתה שופכת שיח לפני הרבש"ע בדמעות; אני עשיתי את שלי, עשה אתה את שלך והצלח ילדי לתורה ויראת שמיים.

ואע"פ שהייתה אלמנה, והיה קשה לה לפרנס את ילדיה ובעבור עצמה הייתה מקמצת בהוצאות, מ"מ עבור זה הוציאה בשפע רב ובעין יפה במיוחד, ואף שיכלה להסתפק בלשלם פחות לאותם מלמדים מ"מ הקפידה לשלם בשפע להוצאות ת"ח וחינוך ילדיה, ואמרה שבחינוך חייבים כמה שאפשר, ורק אז זוכים לברכה עצומה וסייעתא דישמיא. והוי מרגלא בפומה, "אמא איננה מחויבת ללמוד את בניה תורה, אבל היא מחויבת לדאוג שיקבלו את החינוך בטוב ביותר ששייך".

ויקבל על זה שכר שאי אפשר לתאר

ואל יחוס האדם על 'בזבזו זמנו' במה שמשקיע זמן רב בחינוך הבנים, אלא יידע שאין לו השקעה טובה מזו בעולמו, שהרי על ידי חינוך בניו ובנותיו לדרך התורה, יתייחסו כל המצוות שיעשו הם ובניהם אליו ויקבל על זה שכר שאי אפשר לתאר ולשער, וכבר כתב הקדוש החפץ חיים (בסוף ספרו חומת הדת) שצריכים ההורים לקבוע עיתים מיוחדים לחינוך הבנים, וז"ל שם "כשם שמצווה על כל אדם לקבוע עתים לתורה ולשמור זמן קריאת שמע ותפילה בציבור, ולעסוק ולקיים את כל המצוות הנעשות בצבור וביחיד, כן מצוה וחובה עוד יותר על כל אחד להקדיש עת מעתותיו לפקח ולהשגיח

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

כשהגיעו להיבחן, הם היו נרגשים. רבי יעקב פנה אליהם בלשון מרגיעה: בטוחני שאם אני הייתי הנבחן, הייתי יודע פחות מכם

על מידותיו האציליות של הגאון הגדול רבי יעקב עדס זצוק"ל

אם אני חש כך, ממילא אם אני נקלע למצב שבו יושב מולי אדם כזה, הרי זהו רצונו יתברך שכך יקרה ושאיני אקשיב לו, ולכן 'בטל רצונך מפני רצונו'. אבל אדם שלא זכה לענווה מופלגת, יש לו רצון אישי. וכשיש רצון אישי, זה באמת קשה להקשיב לאדם כזה. רק כאשר מידת הענווה היא שמפעילה את האדם, רק כאשר ביטול העצמיות מנחה את אורחותיו, רק כאשר הדבר היחיד שמכוון את מעשיו זהו מהו רצונו יתברך, אז ניתן לראות את התמונה המופלאה הזו כפי שהיינו עדים לה"

* * *

יחסו של רבי יעקב לזולת לא היה רק מסביר פנים; הוא ירד לנבכי נפשו של הזולת, וחש את צרכיו של השני. בתקופה מסוימת הוא היה חבר בועדת הבחינות לדיינים. כמה דיינים סיפרו לנו, כל אחד בנפרד, את העובדה המופלאה הבאה: כשהגיעו להיבחן, הם היו נרגשים מאוד. ההתרגשות הזו היתה עלולה להשכיח מהם את הדברים עליהם באו להיבחן. רבי יעקב הבחין בכך, ופנה אליהם בלשון מרגיעה ומנחמת: בטוחני שאם אתם הייתם הבוחנים ואני הייתי הנבחן, הייתי יודע פחות מכם, אבל המציאות היא שאני הבוחן ועלי לוודא את בקיאותכם, דעו לכם כי אני סמוך ובטוח שאתם אכן שולטים בחומר הנדרש. הדברים פעלו את פעולתם. המילים הרכות, והצורה שבה נאמרו, השיבו להם את רוחם ונפשם, והם עמדו בכור הבחינה בהצלחה!

פעם הגיע לביתו תלמיד משיבת פוניבז' כדי להבחן ולהתעטר בסמיכת הרבנים 'יורה יורה'. הבחור היה במתח, ורבי יעקב חש בדבר. הוא החל להתעניין באיזו שעה עזב הבחור את הישיבה בדרכו לירושלים. השעה שבה נקב הבחור בהבירה, שהבחור לא אכל באותו יום ארוחת צהרים. "כיצד תיבחן ואתה רעב?" אמר רבי יעקב לבחור המופתע. במו ידיו הכין לבחור ארוחת צהרים, חביתה וסלט. הציע לו לאכול, ופנה לחדר אחר בבית. הבחור נבון, אך תחושת הרעב הכריעה אותו. כשסיים לאכול אמר לו רבי יעקב: בחדר הסמוך מוכנה עבורך מטה, אני מבקש ממך שתלך לנוח ורק אח"כ אבחן אותך, וכך היה.

אחת מדמויות ההוד של עולם התורה הספרדי הוא הגאון רבי יעקב עדס זצוק"ל. במשך שנים ארוכות שימש הגר"י עדס כדיין בבית הדין לצדו של מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל שסמך עליו והעריך אותו מאוד. רבי יעקב זכה להעמיד תלמידים הרבה בישיבת 'פורת יוסף', ורבים ממרביצי התורה בעולם התורה הספרדי, הם מתלמידיו.

בנו הצעיר של רבי יעקב - הגאון הגדול רבי יהודה שליט"א, הקים לזכרו ולעילוי נשמתו את הישיבה הגדולה 'קול יעקב'. באחת ההזדמנויות בהן סיפר על אביו הגדול, הוא אמר כך: "בעיני זכיתי לראות כיצד אתה עומד מול אדם ואינך יכול להשיג את גודל ענוותנותו. לבית אבא נכנסו אנשים רבים מרי לב, היו אלה אנשים שבורים רצוצים שנזקקו לכתף תומכת ובעיקר לאוזן קשבת. בין הבאים היה אדם מבוגר שמאוד נהנה לספר את קורות חייו. הוא נהג לספר באריכות, ולרדת לפרטי פרטים על כל הקורות אותו, מיום עמדו על דעתו ועד ימי זקנותו. היתה לו סדרה קבועה של סיפורים שנמשכו בין שעה לשעתיים (1)".

"אמנם מי ששמע את הדברים בפעם הראשונה, ואולי גם בפעם השניה, יכול היה להנות, אבל לשמוע את הדברים פעמים כה רבות, זה כבר היה מעיק. אנחנו כבר ידענו בע"פ את סדר האירועים, ולעיתים אף חייכנו, אבל אבא זצ"ל האזין לאיש והטה לו אוזן קשבת, ותמיד באותו מאור פנים. הוא אפילו חיך במקום שהדבר מחייב כאילו הוא שומע את הדברים בפעם הראשונה. אבא זצ"ל ידע שאותו אדם זקוק לזה".

"תמיד שאלנו את עצמנו" הוסיף וסיפר ראש ישיבת קול יעקב שליט"א, "מנין לוקח אבא את תעצומות הנפש הללו להקשיב? זה היה תמוה ביותר, כי אבא היה מתמיד מטבעו, הוא חס על כל רגע מרגעיו אותם ניצל ללמוד התורה, וזמנו היה יקר ביותר. מהיכן שאב את הכח הזה?

יש כאן נקודה עמוקה, שכדי להבין אותה, צריך קודם להבין מהי בעצם ענווה: ביטול העצמיות. אדם ענו מרגיש: אין לי רשות פרטית. רשותי הפרטית. רצונותי ומאוויי, בטלים כלפי רשות גבוהה, הדבר היחיד שמענין אותי לעשותו זהו רצון ד', רצוני הפרטי בטל!

(מתוך מוסף שבת קודש | יתד נאמן כ"ה בתמוז תשפ"ג)

כשאמרו זאת לר"מ, אמר ש... הוא מפחד מהילד הזה בשיעוריו, כי הוא שואל אותו שאלות מפולפלות מאוד, ואינו יודע מה לענות...

מאוצרותיו של מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א

מאת: הרב משה מיכאל צורן

וְלִמְדָתָם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם (א)

סיפר מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל: מעשה שהיה בילד שלמד בשיעור ג' בישיבה קטנה, והר"מ שלו היה למדן ממש, והילד שהיה כשרוני נשבר פתאום, ולא ידעו מה הסיבה לכך. ההורים הלכו לשאול בעצת פסיכולוגים וגם הם לא ירדו לעומק הבעיה.

מה התברר? - הילד היה ישר ואמיתי מאוד, וכיון שהר"מ לא הצליח להסביר לו כראוי את דבריו, והתלמיד לא הבין את השיעור, חשב הילד שהוא כבר 'אינו שווה הרבה'.

כשאמרו זאת לר"מ, הגיב ואמר, ש... הוא מפחד מהילד הזה בשיעוריו, כיון שהוא שואל אותו שאלות מפולפלות מאוד, ואינו יודע מה לענות... כיון שנתגלתה סיבת הדבר נפתרה הבעיה, על ידי שהסבירו לילד שהוא יותר כשרוני מהמגיד-שיעור שלו, עד שאין בכוחו של המגיד-שיעור לתרץ ולהסביר לו את כל דבריו.

מותר לומר כך לילד, והמגיד-שיעור שהוא אדם ישר לא יפסיד מזה. כמו-כן צריכים לדעת - ציין מרן - שאין מה להתבייש לומר לתלמיד 'איני יודע', ויש מחנכים ומלמדים ואפילו ראשי ישיבות שטועים בזה, שחוששים לומר זאת לתלמיד, ותחת זאת משתמטים מתשובה אמיתית. והאמת שאין בזה בושה, ואדרבה כך ירגיש התלמיד בענוותנותו של רבו ויעריכו יותר.

המלמד הפיקח נתן לילד רק שאלה אחת

שמענו ממרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל שסיפר מעשה שהיה בילד שגמר כיתה ח' בחיידר, ולא ידע כמעט מאומה, ולא היה מתאים להיכנס לישיבה קטנה. כיון שכך, העבירו אותו לחיידר אחר כדי שילמד שוב את כיתה ח'.

בחיידר החדש היה מלמד פיקח, שהבין שתלמיד זה לפי רמתו לא יוכל לענות על כל השאלות במבחנים, ונתן לו רק שאלה אחת מתוך עשר שאלות שהיו לכולם, שאלה כזו שבודאי יידע ויוכל להשיב עליה בנקל.

ואכן התלמיד השיב על השאלה וקיבל 100 במבחן. אף אחד לא ידע שהמבחן שלו הכיל רק שאלה אחת... התלמיד קיבל

עידוד מהצלחתו, ואז התחיל המלמד להוסיף לו שאלות, עד שבסוף השנה היה יכול לענות על כל השאלות והפך להיות ככל הילדים האחרים, ונכנס לישיבה-קטנה בלי שיהיה צורך בפרוטקציה... זו היא שיטת חינוך טובה מאד, אמר מרן הגר"ג. ומעשה נוסף שראיתי בעיני, סיפר מרן ראש ישיבת פוניבז', בילד שלמד בחיידר שרמת הלימוד בו היתה גבוהה, והיו בכיתתו ילדים רבים בעלי כשרונות יותר טובים ממנו.

הילד המדובר היה אמנם ילד טוב, אך לא כל-כך כשרוני, והיה הולך לחיידר לא בשמחה. היתה לו אמנם משמעת טובה, אבל הוריו הבחינו שאינו שמח כשאר הילדים בני גילו. כאשר באו אליו בשאלה מה לעשות, יעצתי להם להעביר אותו לחיידר אחר, שבו רמת הלימוד נמוכה יותר, והילדים שם אינם בעלי כשרונות גדולים.

הם עשו כך והילד הצליח שם מאד, ופרח והתעלה מתוך שמחה, וכבר נכנס לישיבה קטנה וישיבה גדולה, והוא יושב ולומד בהתמדה, ואוהב את הלימוד. רק כך אפשר להצליח. לעומת זאת סיפר לי לפני שנים רבות מלמד בכיתה ו', שהיה מלמד משניות לתלמידים עם פירוש הרע"ב, והילדים בכיתתו התנהגו יפה, מפני שגם המלמד התייחס אליהם כראוי.

גם ההורים היו מרוצים ממנו, והעידו שילדים שלא הצליחו בשנים הקודמות - היו מצליחים אצלו במיוחד.

פעם הגיע רב לבחון את התלמידים, ושאל שאלה אחת שאף אחד מן התלמידים לא ידע לענות עליה. התברר שהיתה זו שאלה מדברי התוספות יום טוב, והתלמידים למדו רק את פירוש הרע"ב. חלשה דעתו של אותו מלמד על כך שלא לימד לתלמידים את התוספות יום טוב, ונכנס אלי לשאול בדבר.

והשבתי לו כי אדרבה הוא צודק, כי מה זה משנה לילדים צעירים אם ילמדו בלי תוספות יום טוב, ומדוע צריכים לבלבל אותם בפירושים נוספים, הרי העיקר הוא שהם לומדים ונהנים. בחיידר ההוא היתה כיתה נוספת שהמלמד שלה לימד עם התוספות יום טוב, ופניתי למנהל החיידר - סיפר מרן הגאון רבי גרשון - ושאלתי אותו מדוע צריכים ללמד גם את התוספות יום טוב לילדים צעירים? ויתירה מכך, מדוע בוחנים אותם על דברי התוספות יום טוב?

והשיב לי המנהל, שכל זה מפני שיש חיידר אחר שמלמדים

שם תוספות יום טוב, והוא אינו רוצה להיות שונה מהם. אמנם פשוט שאין זו טענה! וכי אם בחיידר השני עושים כך, זו סיבה לעשות כמותם?! המלמדים בחיידר צריכים לעסוק אך ורק בהצלחת החינוך של תלמידיהם, והילדים מצליחים במידה שווה גם בלא תוספות יום טוב!

הגיע לאוזנינו סיפור מופלא שסופר על הגאון רבי אליעזר-דן דרבקין זצ"ל, נשיא ישיבת גבעת רוקח ומייסדה. את הסיפור השמיע בעל המעשה עצמו, שהוא אחד מגדולי מרביצי התורה שליט"א בעם ישראל. יש במעשה זה לקח מוסרי עצום, כשרואים את גודל-הערך שיש למעשה אחד, לא גדול במיוחד... בצעירותי, סיפר הגאון שליט"א, למדתי בישיבת פוניבז', ולא התחברתי כל-כך אל הלימוד. מצבי התדרדר, והתהלכתי כל היום קודר ושחוח. המצב הגיע עד כדי כך שגמלה החלטה בליבי לעזוב את הישיבה.

והנה, ממש ברגע האחרון, ניגש אלי הגאון רבי אליעזר-דן דרבקין זצ"ל, והתעניין במצבי, וכששמע את הדברים החליט להתמסר אלי ולסייע לי כמידת יכולתו. בזכותו, ורק בזכותו, נשארתי בישיבה, והגעתי למצבי היום.

עכשיו צריך לחשב את כל אלפי התלמידים שהעמיד אותו גאון עד היום, ואת האלפים שיעמיד בשנים הבאות בס"ד, ולדעת שהזכויות היוצאות מלימוד התורה שלהם 'יושבות' בעצם על כתפיו של הגאון רבי אליעזר-דן דרבקין זצ"ל, שאלמלא הוא - היה אותו גאון נמצא עתה במחוזות אחרים. ומה היה המעשה שעשה? בסך-הכל התעניין במצבו של הבחור! לידע ולהודיע ערכו של מעשה אחד.

בני-אדם, ובוודאי יהודים בני אברהם יצחק ויעקב, אינם טפשים. הם רואים את כל אשר נעשה בשדה-הקרב, ומבינים שהנסים ונסי-הנסים המתרחשים שם אינם באים 'סתם כך', או לחלופין בשל 'פעולות מודיעיניות' מוצלחות.

גם אנשים רחוקים משמירת מצוות מרגישים את כוחו הגדול וזרועו הנטויה של הבורא יתברך, שרק הוא יכול לחולל את כל האירועים הנסיים הללו.

הם גם מבינים שלומדי התורה מְגַנְּזִים על כל ארץ ישראל, וההצלחות של הצבא באות אך ורק מלימוד התורה ויראת-השמים של חובשי בתי המדרש. צריך להיות עיוור כדי לא לראות את הדבר עין-בעין. וכיון שהם אינם עיוורים, הם מבינים את סיבת ההצלחות. גם אלה שבתחילה לא הודו בכך, מודים עכשיו שיש בורא לעולם, והם גם יודעים שאלמלא הזכויות של לומדי התורה המצב היה שונה לחלוטין.

מכיון שכך, הם מקנאים בנו ומחפשים אותנו, הם רוצים להתקרב ולהתחכך עם לומדי בתי המדרשות. פעילי-התשובה מדווחים שבכל פינה אפשר לפגוש כיום חבורות שלמות של ריבואי-ריבואות יהודים המעוניינים בכל ליבם להתקרב לבוראם,

וכשאתה מאיר להם את פניך - רק זה, רק להאיר פנים ותו לא - הם נמשכים ונסחפים אחרך, כחרקים אל אור. במלים אחרות: לא צריך כיום לעשות פעולות גרנדיוזיות על-מנת לקרב בנים תועים לאביהם שבשמים. כל פעולה קטנה המכילה נעימות ורוך, אהבה וחיבה לאותם אחינו-בשרנו, לוכדת אותם כְּבִמְגֵנֵט, ומביאה אותם היישר לשמירת מצוות. זו המציאות, וחבל להחמיצה. מי שזוכה לקרב יהודי אחד ולהחזירו בתשובה שלימה, נעשה שותף של ממש לכל המצוות שתיעשינה על-ידי אותו יהודי, וצאצאיו וצאצאי-צאצאיו, עד סוף כל הדורות.

גם המחשב המשוכלל ביותר בעולם לא יוכל לחשב את הזכויות שתתווספנה לאותו יהודי שקירב את הראשון.

כמה זכויות! אם נרצה להביא דוגמא להמחשת הדברים, ניקח את הגר"י זילברמן זצ"ל מירושלים שזכה להחזיר בתשובה את הרב אורי זוהר זצ"ל. נו, יש מישהו בעולם שבכוחו לְשַׁקֵּל את זכויותיו של הרב זילברמן, לא רק ביחס להרב אורי זוהר עצמו, אלא לכל האלפים שהוחזרו בתשובה על-ידו, וצאצאיהם עד סוף כל הדורות?!

וכדי לזכות לכך לא צריך להיות הרב זילברמן, וגם לא צריך להיות הרב אורי זוהר. כל מי שמקרב את אחיו, וזוכה להביאו להסתופף תחת כנפי השכינה, לא יתפלא לגלות בחשבון-הזכויות שלו, לאחר 120 שנה, מיליארדי פעולות שאינו מכיר אותן כלל. לכשישאל את הבי"ד-של-מעלה לפשר הענין, ישיבו לו שְׁאֵלָה הם המעשים הטובים שנגרמו בזכותו, על-ידי שהחזיר יהודים בתשובה שלימה. אז איך אפשר להחמיץ הזדמנויות שכאלו? ושוב, לא צריך לפעול גדולות ונצורות, גם לא להקים ארגונים ומוסדות; די בחיוכו אחד קטנטן בזווית-הפה, במראה-פנים לבבי ובעיניים שְׂוֹחֶקוֹת, כדי למשוך את אחינו שאיבדו את הדרך, ומשוטטים באפילה, הולכים אנה ואנה, ומחפשים את הדרך הישרה. (מתוך הכרך החדש מהספר המרתק 'אהבת אותנו')

האיש החל לדדות בנעל אחת, בדילוגים חפוזים על רגל אחת עד המטוס, כדי שלא יאחר, ונדחף אל מקומו, שבור, מושפל ומדוכדך

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על נפלאות דרכי ד'

המוציא לך מים מצור החלמיש (ה)

מידה טובה מרובה פי חמש מאות ממידת פורענות, כנודע! (תוספתא סוטה ד) ואם יחפוץ ה' - הרי ברגע אחד יוכל להמציא לו כל צרכיו משלם!

בדרכו נכנס לאחד מבתי הכנסת המרכזיים שבלונדון, מקום הומה אדם בתפילות מנחה-מעריב, שם מתקבצים 'משולחים' רבים לקיים 'קובץ על יד'... 'בין גברא לגברא' פגש באקראי בחברו וידידו מארץ הקודש, שיצא אף הוא לאותה מטרה אל ארץ ניכר, וסובב כמוהו בבתי הכנסת סחור סחור, מטבע הדברים התפתחה ביניהם שיחה לבבית כאחים למקצוע... בין הדברים שח לו הלה, שבראותו את הקושי הגדול בגיוס התרומות כאן בלונדון, בכוונתו להרחיק יותר לעבר אוסטרליה שבקצה העולם - שם כנראה לו מצפים עדיין המשולחים הרבים את התורמים, וכדאי לנסות, אולי שם תזרח שמש ההצלחה, הוא הציע לו להצטרף אליו למסע הרחוק והארור, שהרי טובים השניים מן האחד...

האיש נבוך ולא ידע מה לעשות, בהיותו די מאוכזב מ'מלאכה' זו. הוא התקשר לארץ כדי להתייעץ עם אשתו בנידון, אך בחכמתה אמרה לו האישה כי אל יתיאש: "הרי עם אלף וחמש מאות דולרים בין כך ובין כך לא ניתן לעשות כלום, הרי אין כאן אפילו התחלה לכיסוי הוצאות החתונה המרובות, שלא לדבר על דיור ורהיטים וכו', אין לפנינו כרגע שום עצה אחרת - סע נא אפוא לאוסטרליה! אולי יעזור לנו השם יתברך משם".

בדק האיש ומצא, שעלות הכרטיס היקר בטיסת 'לונדון-מלברון-לוד' (מאנגליה לאוסטרליה, ומשם חזרה לארץ ישראל), הרי היא בדיוק כסכום שהצטבר תחת ידו - אלף וחמש מאות דולרים, חושבנא דדין כחושבנא דדין! הוא ראה זאת כסימן קטן לטובה מן השמים, וניגש הישר אל הקונסוליה האוסטרלית שבלונדון, לסידור מהיר של ויזה לאוסטרליה. כאשר היו בידו כל המסמכים הדרושים, הכין עצמו לטיסה הארוכה.

בהגיעו אל נמל התעופה 'הית'רו' שבלונדון הבירה, נדרש בקפידה לעבור בדיקות רבות, כנהוג בימינו, בעידן שלאחר נפילת מגדלי התאומים... נהלי החיפוש היו נוקשים במיוחד, וכללו בידוק דקדקני של התכולה כולה, בנבירה במכשירים חדישים בתוככי תיקים ומזוודות, ובכל הכיסים והמלבושים...

לימוד המוסר העולה מסדר פסוקים הללו: טעם הדרך הקשה אשר הוליקך, ותכלית כל העינויים והייסורים, הם כדי לבסס ולבנות יסוד איתן של האמונה בה', להודיע כי 'לא לחכמים לחם ולא לנבונים עושר' (קהלת ט) ורק על מוצא פי ה' בלבד יחיה האדם. רק אחר לימוד זה, בעמידה בעוז בכל הקשיים והניסיונות, ניתן לזכות אל המנוחה ואל הנחלה, כשה' אלוך מביאך אל ארץ טובה, ושם תזכה לברך את ה' על הטובה אשר נתן לך.

נסתרים דרכי ה', ואין אדם יודע שורש הברכה, מנין תתגלגל, פעמים עמל האיש ומתייגע קשות במקום אחד, ופתאום שולח לו השם יתברך צמיחת ישועתו ממקור אחר בלתי צפוי לגמרי - כי על כל מוצא פי ה' בלבד יחיה האדם! כדוגמת המעשה המדהים אשר לפנינו, אשר שמעתיו וקבלתיו מפי אדם נאמן.

איש יהודי ישר דרך וירא אלוקים מעיר הקודש ירושלים, תבנה ותכונן, אשר בנו נכנס בברית האירוסין בשעה טובה ומוצלחת, ולרש אין כל, נאלץ לצערו להפליג אל אנגליה הרחוקה. שם בילה מספר שבועות בלונדון הבירה, במלאכה הבזויה של פשיטת יד... סבב והלך מכתובת אחת לאחרת, אבל לדאבון ליבו לא שיחק לו מזלו וכמעט לא הרוויח שם כלום!

כראותו שפל מצבו הקשה היה מדוכדך ביותר. כאשר התיישב לערוך את חשבון ההוצאות וההכנסות, לאחר ניכוי נתח כבד עבור ה'דרייבר', עלות כרטיס הטיסה ושאר הוצאות הדרך, נמצאו לסיכום בידו אלף וחמש מאות דולר בלבד! הוא התמלא אכזבה וצער בראותו שכל נסיעתו וטרחתו הקשה, בגלות מייסרת בבושות וביזיונות, לא הועילו מאומה! כך הסתובב האיש ברחובות העיר הזרה והמנוכרת, כשליבו שבור לרסיסים, מחד גיסא, אך בהתחזקות עצומה מאידך גיסא, באמונה ובביטחון בצור עולמים ברוך הוא: "הנה נוכחת" - אמר לעצמו שוב ושוב - "כי 'לא לחכמים לחם', ואם אין השם יתברך רוצה, יכול אתה להפליג למרחקים, לרדוף ולהתבזות שבועות שלמים אחר המטבע, ולהישאר בכיס ריק ומרוקן!" הוא השתדל מאוד לחזק בליבו התקוה והביטחון, שלא ליפול חלילה לייאוש ולמרה שחורה, שהלא

אם לא די בזאת, נוספה לאחרונה גם בדיקת נעלים - לאחר שהתגלה נוסע בר-נש אחד שהחביא אבקה מסוכנת בתוך נעליו, החלו חברות התעופה לאלץ כל נוסע לחלוץ את נעליו, והן נבדקות בבדיקה מיוחדת!

כמובן, בלחץ הגדול של טרום טיסה, כאשר הכל ממהרים, והדילים מאיצים ומלחיצים, נעשה שם אי סדר גדול, כולם אצים רצים, חולצים נעלים, נבדקים, נועלים שוב וממשיכים בריצתם...

והנה, תוך כדי הלחץ והצפיפות שבעמדת בדוק הנעלים נעלמה לו למיודעינו נעל אחת, הוא חיפש אחריה חיפוש אחר חיפוש אך הנעל איננה... השעון מתקתק והמטוס כבר עומד להמריא לדרכו...

אנשי ביקורת הביטחון התנצלו מאד בפניו: "אי אם סורי! (סליחה) אי אם סורי!" אמרו כל הזמן וחיפשו אחר הנעל בקדחתנות. אבל בראותם שאין הנעל נמצאת האיצו בו למחר, כי המטוס יוצא. "אי אם סורי, אי אם סורי!" אבל אי אפשר לעכב מטוס שלם בגלל נעל... דחפו אפוא הפקידים בידו מאתים דולר ואמרו לו: "כשתגיע לאוסטרליה תקנה לך שם זוג נעלים חדשות, ואנו מאד מתנצלים, אי אם סורי, אי אם סורי..."

האיש החל לדדות בנעל אחת, בדילוגים חפוזים על רגל אחת עד המטוס, כדי שלא יאחר, ונדחף אל מקומו, שבור, מושפל ומדוכדך עד עמקה של נפשו! כאשר התבונן במצב שפלוחו, הוא בקושי התאפק שלא לבכות! הנה בזבז זה כמה שבועות באנגליה, בשביל אלף וחמש מאות דולר עלובים שכבר הוציא את כולם על הכרטיס לאוסטרליה, ומי יודע אם שם יהיה מצבו טוב יותר, וכי מה טובה יותר אוסטרליה מאנגליה? והנה עתה כאן השפילו אותו כך לעיני כל באיבוד הנעל, והוא מדדה למטוס בנעל אחת... אלו פנים יש לו... כך שקע לו האיש בהרהורים נוגים.

עודו יושב שקוע בדכדוכו, ניגש אליו לפתע יהודי אוסטרלי גבוה, שמן וחסון, שנראה בעיניו כמו 'ענק', ובחיוך לבבי אמר לו: "שמע נא! אתה יהודי צדיק... אני במקומך לא הייתי מניח עד שימצאו לי את הנעל! הייתי עוצר את כל המטוס הזה! עושה להם סקנדלים, שכל שדה התעופה הגדול היה עומד על הרגלים! מה זה איתך? למה הנחת להם ככה לזלזל בך??? יש גבול כמה אפשר להשפיל את הנוסעים עם הבדיקות שלהם!"

היהודי החשוב דגן נתן בו מבט מעמיק וענה לו: "הסכנת ושמע, דע לך שבתור יהודי נאמן הורגלתי מעודי לקבל הכל באהבה; לא נורא, אם משמים רצו שאטוס בנעל אחת... לא נורא, אטוס כך! הלואי שאלו יהיו הבעיות שלי, שחסרה לי

נעל... לא אלו הן בעיות החיים!"

ה'ענק' האזין בקשב, נראה היה שנהנה להיוודע לצורת הסתכלות שונה לגמרי ממה שנראה כל כך בטוח בעיניו, ושאל כמסתקן: "מה הן, אם כן, בעיות החיים?" כנראה, לא הורגל אדם זה בבעיות ובקשיים...

כיון שהיתה טיסה ארוכה לפניו, לא מיהרו כאן על סיפון המטוס לשום מקום. נקשרה ביניהם שיחת רעים לבבית, שבמהלכה של לו היהודי דגן את כל אותו המעשה, שהוא צריך להשיא את בנו ואין לו פרוטה לפורטה, והוא עשה עתה באנגליה כמה שבועות שלא הנפיקו אלא אלף וחמש מאות דולר, שאת כולם הוציא כבר על רכישת כרטיס הטיסה, ולא נותר בידו אף לא דולר אחד, ואף נעלו נעלמה... וכעת הוא בדרכו לקבץ נדבות באוסטרליה, ומי יודע כמה כבר יעשה שם...

הסיפור כולו נגע ללבו של בן שיחו, ביחוד לאחר שכבר התמלא רחמים עליו בגין ההשפלה הגדולה בעניין הנעל. הוא הרהר קלות ושאל לפתע: "הגד נא, בכמה מסתכמות הוצאות החתונה הגדולה, שאתה כל כך טורח עבורה?" ערך האיש חשבון מהיר, וענה: "בסביבות שישים אלף דולר טבין וטקילין!"

הגיב הלה: "זה הכל?! הנה בא הוכיח לך שגם זה לא מבעיות החיים כלל!" על אתר הוציא מחיקו פנקס צ'קים ורשם לו צ'ק על סך שישים אלף דולר!!! התברר שהיה זה יהודי עשיר גדול מאוד, מעשירי אוסטרליה, ששישים אלף דולר אינו סכום גדול עבורו.

הוא תחב את הצ'ק בידו ואמר: הנה בזה יגיע הקץ לתלאותיך ולסבלך פה... עבר עליך די! כשנגיע לאוסטרליה כבר לא תצטרך לחזר על הפתחים בנעל אחת, פשוט תעלה מיד למטוס הביתה... "למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם!" (מתוך 'טיב המעשיות' - חומש דברים)

אבי מורי זצ"ל רגיל היה לספר, כי בשנים בהן זכה להתפלל במחיצתו של ה'חזון איש', ראה במו עיניו את הרטט שאחז בו בשעה שהגה את השם

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

וְעֵתָהּ יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שְׁאֵל מֵעַמָּךְ (א)

ניתן להבחין על אדם אם תלמיד חכם הוא אם לאו, אינה על ידי בחינת שיעור קומתו בתורה, רמת עיונו המקיפה בהוויות דאביי ורבא או פלפולו המעמיק בחכמה. אלא דוקא איך הוא מברך את קונו! כאמרם: "מברכותיו של אדם ניכר אם תלמיד חכם הוא אם לאו".

כשאדם מברך בצורה ראויה ורצינית, ניכר בו שהוא תלמיד חכם, שכן תלמיד חכם שהגיע להכרה נכונה על תפקידו ויעודו בבריא, בהכרח גם יברך כראוי.

הבה ונתבונן מעט בהליכותיהם של גדולי הדורות, חכמי התורה, כיצד בירכו כל ברכה וברכה בכוונה ובנעימה קדושה: סיפור נפלא אודות רבן ומאורן של ישראל, מרן ה'חתם סופר' זצ"ל, שמעתי מידידי הגאון רבי משה ידלר שליט"א, מחבר סדרת הספרים הנודעת 'מאור השבת', מחשובי מורי ההוראה בירושלים, ולחיבת הדברים נוסף גם את הרקע לסיפור כפי ששמעתי ממנו:

הגיע אלי אברך ושאלתו בפיו

באחד הימים, מספר הרב ידלר, הגיע אלי אברך ושאלתו בפיו: "אכלתי סעודה כדי שביעה, ומשום עיסוקים שונים שהזדמנו לי בעת הארוחה, קמתי ממקומי ופניתי לסדר את ענייני. כשסיימתי התעורר לי ספק האם ברכתי המזון לפני שקמתי או לא. ב'שולחן ערוך' (אורח חיים סימן קפד סעיף ד) נקבעה ההלכה, כי כאשר אדם אכל כזית בכדי שביעה ואחר כך מסתפק אם בירך ברכת המזון, עליו לברך שנית, משום שברכת המזון חיובה מדאורייתא, וספק דאורייתא לחומרא, וכך רציתי לעשות, וכבר נטלתי שוב מים אחרונים. אולם משניגשתי לברך שוב, המשיך האברך וסיפר לרב ידלר, הגיח בני הקטן מהחדר הסמוך, ואמר לי בהשתוממות: "אבא! מה אתה עושה? מדוע תברך עוד פעם? הרי כבר בירכת קודם!"... ובגללו התעורר לי ספק חדש, האם אפשר להסתמך על נאמנותו של קטן בחיובי דאורייתא.

הרב ידלר הציג את השאלה בפני גדולי הפוסקים, שציידו

הגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל, משגיח ישיבת 'כפר חסידים', הביא פעם באחת משיחותיו 'הרגש' נפלא המבטא את מהות המושג הברכה: "גם בהמה אוכלת וגם יהודי אוכל, ומה בכל זאת ההבדל ביניהם? התשובה היא: יהודי נפגש עם ה'ריבונו של עולם' לפני שאוכל, הבהמה לא!"...

כאשר יהודי עומד לפני אמירת ברכה, בין אם זה ברכות השחר, ברכות שמונה עשרה, ברכת המזון או ברכות הנהנין, וקודם לכן הוא עוצר לרגע ממרוצת חייו השוטפים, ומתבונן בתוכן תיבות הברכה ובמהותה, הרי שמחדיר הוא להכרתו - כי כעת הוא עומד להיפגש עם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ולהודות לו על כל הטובה שהוא גומל עמו, ומעתה אין ספק כי הוא לא יהיה מסוגל לזרוק את הברכה מפיו כלאחר יד. אדרבה, לבו יתמלא פחד וחרדה מהדר כבוד גאונו, ואז כל הברכה שלו תקבל צורה, מהות ומשמעות אחרת.

לזה התכוין משה רבינו כאשר עמד לפני כלל ישראל, כל אחד בדרגתו ובמעמדו, והכריז הכרזה כוללנית: "וְעֵתָהּ יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שְׁאֵל מֵעַמָּךְ פִּי אִם לִירְאָה", וחז"ל רמזו ואמרו: 'אל תקרי מה' אלא 'מאה'. משום שהדרך הקלה לכל אחד ואחד מהם להגיע לידי יראת שמים, היא על ידי כוונה ראויה במאה ברכות, וכל אחד מהם עשוי להשיגה בקלות. כי כאשר אדם מברך מאה ברכות מדי יום בכוונה, בשימת לב והתבוננות, בהכרח תעמוד לנגד עיניו ההכרה כי הוא תלוי ביד השם יתברך בכל צעד ושעל. ואילולי הוא יתברך מעשיו ופעולותיו - "המחזיר נשמות לפגרים מתים", "הפוקח עיוורים", "הנותן ליעף כח", "חונן הדעת", "בורא מיני מזונות" וכך בכל פרט ופרט, אין לו משל עצמו כלום, וחוזר ומשנן זאת לעצמו לפחות מאה פעמים ביום, זה חודר להכרה, ויגיע לדרגה ביראת שמים, עד שתיהפך אצלו למילתא זוטרתא.

שמעתי מידידי הגאון רבי משה ידלר שליט"א

חז"ל מלמדים אותנו במסכת ברכות (נ, א), כי הצורה בה

לכאן ולכאן; מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל הורה, כי היות וספק דאורייתא לחומרא, וגם אי אפשר להסתמך על קטן, יש להחמיר ולברך שוב. אך מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל טען, כי אינו חייב לברך שנית, מאחר ודברי הקטן שאביו בירך - אינם בגדר עדות שזקוקים אנו בה לנאמנותו, אלא הם רק גילוי מילתא בעלמא שבירך, ובגילוי מילתא אפשר להסתמך גם על קטן.

דומה הדבר, לאדם שרגיל לכסות את הסכין בצלחתו קודם ברכת המזון, כפי שמורה ההלכה (שם, קפ, ה). במידה ואחר כך יתעורר אצלו ספק אם בירך, בודאי יוכל להסתמך על כך שכעת הסכין נמצאת מתחת לצלחת, ולפטור את עצמו מלברך. משום שזה רק גילוי מילתא ולא עדות. כך גם כאשר הילד אומר לאביו שכבר בירך אין זו עדות, כי אם גילוי מילתא בלבד.

לאחר תקופה, הציג הרב ידלר את כל המשא ומתן שהתקיים בין גדולי פוסקי הדור בנידון זה, באוזני גאב"ד ערלוי, הגאון הצדיק רבי יוחנן סופר זצ"ל, וגם הוא צידד כדעתו של רבי שלמה זלמן. אולם גם הוסיף מעשה נפלא מעין הסיפור הנזכר ששמע על זקנו הגדול, מרן ה'חתם סופר' זצ"ל. כה היה מעשה:

כידוע, ה'חתם סופר' היה מסוגל להרצות שיעור של ארבע וחמש שעות ברצף, ואשתו הרבנית ע"ה שדאגה לשלומו ולבריאותו, היתה מניחה לפניו על השולחן צלחת עם עוגה קטנה וכוס שתיה. אך בדרך כלל ה'חתם סופר' לא היה טועם מן העוגה, אלא רק באופן שאפסו כוחותיו לגמרי.

פעם אירע שחלש לבו של הגבאי

פעם אירע שחלש לבו של הגבאי והוא חמד את העוגה. הוא שם לב, כי בכל השבוע האחרון רבו ה'חתם סופר' לא נגע בעוגה, ושיער בדעתו, כי מסתמא גם היום הוא לא יגע בה, ועל כן הרשה לעצמו לאוכלה. אולם לרוע מזלו, בדיוק באותו יום, תוך כדי הרצאת השיעור, אפסו כוחותיו של ה'חתם סופר'. הניח את ידו בצלחת כדי ליטול את העוגה, והבחין כי היא איננה.

הוא פנה לגבאי ושאל: "מה קרה היום? הרבנית לא הביאה עוגה?", והגבאי שהתקשה לעמוד בנסיון שיקר ואמר: "הרבי כבר אכל את העוגה".

לתשובתו המרעישת והחדה של ה'חתם סופר' הוא בוודאי לא ציפה: "אם אכלתי את העוגה או לא - בהחלט יתכן שאני טועה, ומבלי משים לב אכלתי. אולם ברור אצלי

כשמש, שאילו הייתי מברך 'בורא מיני מזונות' הייתי זוכר, ואם אינני זוכר סימן שלא בירכתי..."

מרעיש! אצל ה'חתם סופר' לא היה יכול להיות ספק אם בירך או לא, כי לא היה אצלו מושג כזה להוציא ברכה מהפה בלי שימת לב.

זכורני מבחרותי, כי שמעתי ממורי הגאון הישיש רבי צבי אייזנשטיין זצ"ל, ה'בעל תפילה' הנודע של ישיבת פוניבז', בשנים בהן שימש כר"מ בישיבת רוז"ן לצעירים, כי ראה אצל אחד מזקניו מנקיי הדעת בירושלים, שהיתה נמשכת ארוחתו באופן קבע כשתיים עשרה דקות; חמש דקות לאכילה ושבע דקות לברכת המזון, והיה נוהג לומר: "אני אוכל כדי לברך..." אחרים רמזו זאת בפזמון של ליל שבת: 'כל מקדש שביעי', על דרך הצחות: "סועדים בו לברך שלוש פעמים". סועדים כדי שיוכלו לברך...

הבחור שהתעקש להיות אצל ה'חזון איש' בבדיקת חמץ

על מרן ה'חזון איש' זצ"ל מעידים, כי כל ימיו לא הוציא מפיו שום ברכה ותפילה ללא כוונה, כשליבו בל עימו, או כשאין דעתו מיושבת עליו. כל ברכה נאמרה אצלו עם מלוא הריכוז ועם כל החושים.

אבי מורי זצ"ל רגיל היה לספר, כי בשנים בהן זכה להתפלל במחיצתו של ה'חזון איש', ראה במו עיניו את הרטט שאחז בו בשעה שהגה את השם יתברך בשפתיו. "החולצה הרועדת שלו הסגירה את הרטט שאחז בגוו", תיאר אבא לימים, "דומה היה כי רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, שותפים למשימה הנעלה - לכוון בתפילה..."

להפסיק את השיחה למעט זמן, כי כבר הגיע זמן הדלקת נר חנוכה.

הרבי מסלונים הביט אחר כל תנועה ותנועה

הרבי מסלונים הביט אחר כל תנועה ותנועה של הרב מבריסק בעשיית המצוה; הרב קם ממקומו, נטל את שמן הזית, שפך בכוסיות, הניח פתילות צמר גפן, וכשהכל היה מוכן ומוזמן לקח גפרור והדליק.

הרבי התפלא בליבו על צורת ההדלקה, כידוע, אצל עדות החסידים שמים דגש רב ועסק גדול מההכנה למצוה. אך הפליאה נותרה בליבו עד שפתח הרב מבריסק את פיו והחל לומר את הברכה. פניו החליפו גוון, ושיניו דא לדא נקשן, וכשהגיע להזכרת השם נתקף רעד בכל גופו, ובקושי הצליח להגות את שם השם בפיו. או אז הבין הרבי מסלונים היכן מונחת ההכנה.

”כדי להגיע לרעד כזה בעת הזכרת שם השם”, הסביר הרבי מסלונים, ”אמורים להיות דבוקים ביראת שמים עשרים וארבע שעות ביממה, ללא היסח הדעת. זו היא ההכנה הטובה ביותר של הרב מבריסק לקיום המצווה!”

ונטל ידים לסעודה רק בשבת

אחד מגדולי ראשי הישיבות והצדיקים בדור העבר, היה הגאון הצדיק רבי יהודה זאב סגל זצ”ל, ראש ישיבת מנצ’סטר. סיפרו עליו, כי היתה לו הנהגה מסוימת, למעט באכילת לחם במשך כל השבוע, ונטל ידים לסעודה רק בשבת. את הטעם לכך, הוא הסביר פעם למקורבו מגיד המישרים הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצ”ל: ”וכי סבור אתה שאני ממעט באכילת לחם מטעמי עינויי הגוף וסיגופים למיניהם? לא ולא! אלא משום שבברכת המזון נזכרים הרבה שמות קודש, ורבינו יונה כותב ב’שערי תשובה’ (ג, סא) שכל מי שלא מכוין בהזכרת השם עובר בלאו של ”ולא תחללו את שם קדשי”. לכן כשאין לי מספיק ישוב הדעת שאני משער שאוכל לברך כל מילה בכוונה, אני מעדיף לדלג על אכילת לחם ובלבד לא להיכנס לספק ברכות...”

ואכן, מי שזכה לראות את הרב סגל, ודאי הבחין בפנים הקורנות שלו. הם פשוט זרחו מיראת שמים. התקיים בו הפסוק: ”וַיִּרְחַקָה לָכֶם יְרֵאֵי שְׁמִי” (מלאכי ג, כ).

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

כך גם העיד הגאון רבי חיים מאיר שטיינברג שליט”א, שבילדותו היה מתלווה אל אביו, הגאון רבי שרגא פייביל זצ”ל, להתפלל במעונו של ה’חזון איש’, וכאשר היה ה’חזון איש’ עולה לתורה ומברך את ברכות התורה, פניו התמלאו בחרדה, וורידים מצחו בלטו מרוב מאמץ ויגיעה בכוונת הברכות. זאת גם בתקופות בהן היה חולה מאוד, חלש ותשוש. סיפור נפלא נוסף שמעתי פעם מהגאון הצדיק רבי שלמה חיים גנויער שליט”א, מנהל רוחני דשיבת ’מאור התלמוד’ ברחובות, כי סיפר לו יהודי חסידי בירושלים, ששמע בעצמו מבעל המעשה הגאון הקדוש רבי יהודה’ מדז’יקוב זצ”ל, שהיה גאון גדול, צדיק ועובד ה’ נפלא, שברח מגינוני אדמו”ר” ומכל נימוסי הכבוד:

בתור בחור התאמץ רבי יהודה’ להתקרב ל’חזון איש’. מידי פעם הוא היה נוסע אליו במיוחד לבני ברק, על מנת להסתופף בצילו וללמוד מדרכיו.

בשנה אחת הוא הגיע למעונו של ה’חזון איש’ בליל בדיקת חמץ ואמר: ”רבי! אני רוצה לראות את בדיקת החמץ שלכם...” אך ה’חזון איש’ סירב, למרות שהיו אנשים אחרים שכן סייעו לו בשעת הבדיקה. שמא חשש שהוא יעשה עסק גדול מדאי ממנו. אך רבי יהודה’ התעקש להתעכב בבית, והפציר ב’חזון איש’ בתחנונים: ”אבקש רשות להיות כאן, בחדרו של הרבי, רק בשעה שיברך את ברכת הבדיקה, אחר כך אעזוב מיד...” לזה ה’חזון איש’ כבר לא סירב.

הוא סיפר מאוחר יותר, כי בשעה שה’חזון איש’ בירך את הברכה של בדיקת חמץ, הוא נרעד כולו. עיניו התגלגלו למעלה עד שראו רק את הלובן של העינים, במשך דקה ארוכה... ויהי המקום לחרדת אלוקים!

אך אין זה פלא כיצד הגיע ה’חזון איש’ לדרגות גבוהות אלו; לאור הדברים שהוא כותב באגרותיו כיצד אמורה להיראות התפילה: ”לצייר כמו חי - איך הקדוש ברוך הוא שומע את שיח שפתותינו ומאזין הגיון הלב” (קובץ אגרות א, כג). כשמציירים בתפילה את הקדוש ברוך הוא כמו חי, ודאי נרעדים ונפחדים!

ונספר עוד מעשה ששמענו על מרן הגרי”ז סולוביצ’יק מבריסק זצ”ל:

היה זה באחד מלילות חנוכה, בעת שהגיע האדמו”ר בעל ה’בית אברהם’ מסלונים זצ”ל לביקור נימוסין בבית הרב מבריסק. הם ישבו ושוחחו יחד באהבה ואחוה בענינים העומדים ברומו של עולם. עד שלפתע ניעור הרב מבריסק משיחו, הביט בשעון והתנצל בפני אורחו - כי יאלץ כעת

כבר בשעה שש בבוקר התחלתי לערוך ביקורים בבתי ידידי. זוכר אני כיצד הגעתי לביתם של קרובי משפחתנו, משפחת וולף. אפרים, אבי המשפחה, עוד שכב במיטה

הגה"צ רבי יצחק זילבר זצ"ל, על מה שבאמת מחזיק את העולם...

"את גדלו את ידו החזקה וזרעו הנטויה" (דברים י"א)

רעידות משנה! רעידת האדמה נמשכה מספר ימים והיתה קשה ביותר. ובכל זאת, עשרה אנשים בלבד נהרגו בעיר. אז הבנתי את משמעות המילים: "... העולם עומד, על התורה..." התורה היא היסוד, ולכן אלו היו התוצאות. הבריות אינם רוצים לראות ניסים ומעדיפים לעצום עיניים בפניהם. הרמב"ן כותב בסוף פרשת בא, כי ניסים גלויים עוזרים לראות ניסים נסתרים. יסוד האמונה הוא להכיר בכך, שכל המתרחש בעולם - נס הוא.

קחו לדוגמא את מלחמת המפרץ הראשונה, שארעה בשנת תשנ"א (1991). שלושים ותשעה טילי סקאד נשלחו בידי עירק לעבר ערים בישראל, כאלו המיושבות בצפיפות גבוהה. מלחמת העולם הוכיחה, כי הפצצת ערים גורמת למספר עצום של קורבנות, והנשק המודרני, הסקאדים, מסוכן עוד יותר. ובכל זאת, ולמרות הנזק האדיר מטילי הסקאד - מת רק אדם אחד מפגיעה ישירה!

ההתקפות העירקיות על ישראל החלו בתחילת חודש שבט ונמשכו עד אמצע אדר, הן גרמו להרס של מאות דירות. באחת התמונות, אותן ראיתי, נראה בניין בן שלוש קומות הרוס לגמרי מפגיעת הטיל ומתוכו בצבצו פניו של אדם, לכוד בין ההריסות. אך חי ונושם. אחר כך נמצאו שם בני אדם נוספים, כולם חיים. וכך אירע לא פעם ולא פעמיים, אלא שלושים ותשע פעמים! אגב, העונש של שלושים ותשע מלקות מגיע על פי דין תורה לחוטא, העובר על מצוות התורה...

מומחים לענייני צבא באירופה ערכו מחקר השוואתי בין תוצאות ההפצצה של לונדון על ידי גרמניה במלחמת העולם השנייה (הבליץ'), לבין ההתקפות העירקיות על אירן ועל ישראל. הם ניתחו את דבריהם ונשאלו עם שאלה פתוחה: למה כמעט לא היו נפגעים? הם הודו, כי מדובר בעובדות מדהימות ונמנעו מהבעת חוות דעת מקצועית. האין כל זה נס הוא? וכי ניתן לומר כי מדובר במקרה ותו לא?!

בשנת תשכ"ו התחוללה בטשקנט רעידת אדמה חזקה. לפני שנה האדמה הבחנתי בכדור אש ענק, וסבור הייתי כי מדובר בפצצה אטומית תת קרקעית. גם אשתי חשבה כך. האירוע התחיל לקראת בוקר. כבר לאחר הזעזועים הראשונים יצאנו החוצה, שם ניגש אלי אחד השכנים היהודיים ושאל: "יצחק, איזו ברכה יש לומר על רעידת אדמה?" "הוי!" נזכרתי בבהלה. "אפילו לא חשבתי על כך! שכוחו וגבורתו מלא עולם!"

בפרקי אבות נאמר: "שמעון הצדיק היה משיירי כנסת הגדולה. הוא היה אומר: על שלושה דברים העולם עומד: על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות חסדים." בזמן הפורענות יכולתי לראות זאת במו עיני. דומה כי בכל רחבי ברית המועצות לא היתה באותם ימים קהילה מלוכדת ובעלת חיים יהודיים תוססים כמו בטשקנט. פעלו בה מספר בתי כנסת, גם כמה מקוואות בסתר, ונעשו בה מעשי חסד רבים. כשבעה-שמונה שוחטים היו בעיר, מספר גבוה ביותר יחסית לזמנים ההם, שניים-שלושה מהם עמדו באופן קבוע בשוק. אחד מהם, בנימין השוחט, נהג להציע לשחוט חינם בכל עת בה ראה יהודי קונה עוף.

רעידת אדמה דומה, ואף בדרגה חלשה יותר, אירעה מספר שנים קודם לכן באשחבד. ואם כי טענו כי שם היתה הרעידה אופקית ומסוכנת יותר מזו האנכית שאירעה בטשקנט, השאלה היא: מדוע שם היתה אופקית ופה אנכית? בפורענות באשחבד נהרגו למעלה מעשרת אלפי איש! ולעומת זאת, מה קרה בטשקנט? ובכן, כבר בשעה שש בבוקר התחלתי לערוך ביקורים בבתי ידידי. זוכר אני כיצד הגעתי לביתם של קרובי משפחתנו, משפחת וולף. אפרים, אבי המשפחה, עוד שכב במיטה, מסביבו היה השטח מלא בלבנים ואבנים, אך הוא יצא בריא ושלם, ללא כל פגע. כך עברתי על פני בתיהן של עשרות משפחות יהודיות, אצל כולן נגלו לעיני בתים הרוסים אולם האנשים עצמם היו בריאים ושלמים!

בעיתונות פורסמו נתונים קשים על למעלה משבע מאות

כשאדם מגיע הביתה עייף, ופוגש את נזות ביתו העייפה, ונוצר ביניהם ויכוח מי שכח לכבות את המזגן - הסיפור כאן הוא לא השכחה ולא חשבון החשמל

הר' ד"ר עוז מרטין על הבעיה שצומחת בגינה

ומלתם את ערלת לבבכם (ח)

לגזום את הבעיה בלי לעקור את השורשים, הלא כך? אפשר לראות את זה אפילו במבט רחב עוד יותר מאשר סיפור היבלת: כשלמדתי רפואה, לימדו אותנו שמחלת כבד אינה מחלה של הכבד בלבד, אלא עשויה להצביע על בעיה של אדם שהתמכר לאלכוהול וכך הרס את הכבד שלו. ובעצם, זו לא הבעיה הפרטית שלו, אלא זו בעיה של מגורים בשכונת עוני מוכת אבטלה, שדרדרה אותו להתמכרות. ובעצם זו לא בעיית אבטלה ועוני, אלא בעיית חינוך של דור ההורים, שלא חונכו להיאבק בנתונים ולצאת מהם לדרך טובה יותר. וכך, על ידי הסתכלות במכלול הגורמים שמשפיעים על המצב, יכולה הממשלה לקבל החלטה להשקיע בחינוך כדי לחסוך הקמה של יחידה יקרה להשתלות כבד; החלטה שאולי נשמעת משונה ובלתי קשורה, כי מה הקשר בין מחלת כבד לחינוך? אבל מי שעוקב אחרי שרשרת הגורמים והשפעתם זה על זה, מבין לגמרי את ההיגיון.

כמו ששורשים קשורים לצמח

באותו אופן ממש כדאי לנו להסתכל על חיינו. כשיש מצב שאינו רצוי לנו, לא נכון יהיה למצוא את הפרט שנראה אשם, ולהתייחס אליו כאילו הוא מרכז העניין. יכול להיות שיש לו גורמים עמוקים הרבה יותר מכפי שנראה לנו. לא רק עמוקים יותר - אלא כאלה שנראים לא קשורים בכלל. אבל כמו ששורשים קשורים לצמח, למרות ש-מי רואה אותם בכלל - כך יכולים גורמים להיות קשורים לבעיה גם אם הקשר ביניהם הוא סמוי. לכן, חשוב שנדע להסתכל על מצב בתוך ההקשר שלו: מה היה לפניו? מה בא אחריו? מה עוד קרה באותו זמן? מה היו היכולות שלנו באותו רגע? מה היה מצבנו הפיזי, הנפשי, הרגשי, הרוחני? מי היה לידנו ואיך הנוכחות שלו השפיעה עלינו?

אדם אחד, ביום אחד, הגיע לרופא אחד, והראה לו שעל אצבע אחת צומחת לו יבלת אחת. הרופא רשם לו משחה אחת, וכך נגמר הסיפור. לא בדיוק נגמר, כי אחרי שבוע הגיע אותו אדם אל אותו רופא, והראה לו שהיבלת לא נעלמה. בנקודה הזו, רופא בעל יכולת אבחנה מצומצמת יחליף את סוג המשחה ואת המינון שלה. רופא נבון יותר, ישאל: רגע, מה המקור ליבלת? למה המשחה לא הצליחה לטפל בה? אולי שינית לאחרונה משהו באורח החיים שלך? אולי התחלת להתאמן על גיטרה? אולי משהו בתזונה? בוא נסתכל על החיים שלך באופן כללי, ונראה מה הצמיח את היבלת. כשצומחת לנו יבלת וירטואלית על החיים, אנחנו יכולים לבחור באחת משתי הגישות האלה. גישת 'המשחה המקומית' מבודדת את היבלת מהחיים, ומטפלת רק בה: אתה עצבני? שתה משהו ותירגע.

נכשלת בראיון הקבלה? פעם אחרת תקשיב לעצות שנותנים לך. שכחת לשלוח את הדו"ח השנתי? אתה רשלי, קח את עצמך בידיים. גישת המשחה היא די קלה. היא מספקת אשליה של פתרון מיידי, לא מעיקה, לא ארוכה. מרשם וגמרנו.

היבלת לא תיעלם מחיינו אחרי הטיפול

מצד שני, אחוזי ההצלחה שלה אינם מרשימים. בדרך כלל, היבלת לא תיעלם מחיינו אחרי הטיפול הנקודתי הזה. כדי לטפל בה באמת, כדאי לנו לאמץ את הגישה ההוליסטית, זו שרואה את היבלת כחלק ממכלול שלם של נתונים. מאורעות החיים שלנו אינם מנותקים זה מזה. אם צומחת לנו בעיה בגינה, סימן שיש לה שורשים. יהיה זה חסר טעם

למה הוא תמיד שוכח לקנות חלב

כשאדם מגיע הביתה עייף, ופוגש את אשתו העייפה, ונוצר ביניהם ויכוח מי שכח לכבות את המזגן - הסיפור כאן הוא לא השכחה ולא חשבון החשמל.

הסיפור כאן הוא ההקשר: העייפות, ההשתחררות של לחצי היום שהודחקו עד כה, המעבר מהאינטנסיביות של העבודה אל אווירת הבית, המפגש של השניים עם החובות המשפחתיים שממתינים להם.

כל אלה הם מצע מושלם להצמחת ויכוח, רוגז ותחושות כמו 'לא מתחשבים בי' או 'דורשים ממני יותר מדי'.

בני הזוג יכולים כמובן להמשיך לנהל את הדיון הספציפי, ואפילו לקבל החלטה על תורנות כיבוי מזגנים, והכל לכאורה יבוא על מקומו בשלום.

אבל רק לכאורה, כי הבעיה העמוקה יותר תמשיך לשגשג בסתר, ומחר היא תתפרץ סביב השאלה למה הוא תמיד שוכח לקנות חלב ולמה היא תמיד מבקשת ממנו לערוך קניות בדרך חזור מהעבודה.

אם הם יעצרו רגע, ויתבוננו על ההקשר של ההתנהגות של כל אחד מהם, הם יגלו שהסיבה לוויכוח טמונה בהקשר - ולא בנושא עצמו. יגלו גם שזו לא רק סיבתו של הוויכוח הנוכחי, אלא גם הסיבה לדפוסי התנהלות אחרים שלהם, שחוזרים על עצמם בווריאציות אחרות.

ומהרגע בו מתבהרת להם סיבת-העומק של המצב, כבר יש להם סיכוי לפתרון חדש. אחר, כזה שאולי יפתיע אפילו אותם. הם עשויים, למשל, לקבל החלטה, שכשחוזרים הביתה לא נכנסים לשום דיון עד אחרי שתיית קפה וחצי שעת מנוחה. מי שלא שמע את תהליך החשיבה והבירור שלהם, לא יבין: מה הקשר בין המזגן לבין הקפה?

אבל מי שכן יודע, מבין לגמרי. מבין ויודע: ככה מטפלים בבעיות.

מילון מונחים

פֶּרֶט - אירוע נקודתי שחוויתי במקום ובזמן מסוים, שאינו ניתן לפירוש ולהבנה מלאים כשהוא כשלעצמו.

הֶקְשֶׁר - הרקע והחיבור של האירוע הפרטי שלי לסך אירועים רבים שלי ושל אחרים, שהתרחשו בנקודות מקום וזמן צמודות או רחוקות.

משהו לקחת לדרך

לפעמים יש בידינו עובדות מדויקות, מוכחות וידועות - ודווקא הן עומדות לנו לרועץ.

עלינו לזכור שעובדה בודדת לא יכולה להוות את חזות הכל, גם אם היא מדויקת לחלוטין. חשוב שתמיד נזכור שהתמונה המלאה מכילה אלפי פריטים, ושהפריטים הידועים לנו הינם רק חלק ממנה. הידיעה הזו תאפשר לנו את החירות להרהר שוב, לבחון את הנושא מכיוונים נוספים, ולבחור את התגובה ההולמת ביותר.

משפט כוח:

אי אפשר לנתק את המעשה מהעושה,
ואי אפשר לנתק את העושה מיתר מעשיו.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם שספריו יצאו במהדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

כששמע המשגיח את דבריי, הוא התרגז עלי והגיב "א ישיבה איז נישט קיין שפיטאל" [ישיבה' היא לא בית חולים]...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד

וְשִׁמְרֶתָּ מִשְׁמֶרֶתוֹ וְחִקְתָּו וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתָיו (א)

במשך השנים שבני הרב מאיר דוב שליט"א למד בישיבת מיר בארץ ישראל, זכה להסתופף רבות בצילא קדישא של מרן הגאב"ד מרן הגה"ק רבי יצחק טובי' ווייס זי"ע, ובמיוחד בעת סעודת רעוא דרעוין מדי שבת בשבתו, ואף התלווה אליו אחר מעריב ל"הבדלה" בביתו נאווה קודש. ואף אני בשהותי בארץ ישראל, זכיתי כמה פעמים להסתופף בסעודה שלישית אצל מרן הגאב"ד זצ"ל.

האמת הוא, שהגאב"ד לא ערך "רעבישע שלש סעודות", אכן השתתפו אצלו בסעודה שלישית קהל נכבד, אבל לא היה שם פארענצ'עס ולא היה שם דוחק גדול, כמו"כ היה אומר דברי תורה ואמרים נעימים בטוב טעם ודעת, אבל לא היה "א וועלט'ס מגיד".

עם כל זאת הגאב"ד משך אצלו אנשים הרבה שהיו קשורים אליו בעבותות של אהבה. כשעמדו במחיצתו, הרגישו שעומדים במחיצת אדם גדול וטהור, א ריינער מענטש! הרגישו טוהר ורוממות! נקיות בכל התחומים, תורה יראת שמים ומדות טובות אידישקייט ואהבת ישראל! כשעמדו בד' אמותיו הרגישו שהשכינה חופף עליו כל היום, כל כולו תורה כל כולו יראה כל כולו אהבת ישראל וכל כולו מדות טובות עד להפליא! מספרים סיפור נורא הוד, בישיבת 'שניידער' בלונדון, למדו הרבה בחורים מובחרים ביותר, שהיה להם עתיד להיות מגדולי הדור. פעם נכנס שם לישיבה בחור אחד שהיה חלש, הוא היה קשה קליטה, ולא הבין את לימודו על בוריו.

כשביקשו מנהלי הישיבה מהבחורים שיואילו להקדיש מזמנם עבור הבחור החלש, הצטדקו שאין להם זמן להתעסק עם הבחור, ברם בישיבה שם היו שני בחורים, שהם כן הסכימו להתמסר אליו ביותר, והם למדו עמו בכל פעם שהיה להם רגע פנוי, והבחור מצידו השקיע מאוד וישב בשקידה נפלאה ושינן כל מה שהוא לומד בהתמדה גדולה, עד שעם הזמן נפתחו לו מעיינות החכמה, והתחיל כבר בס"ד להבין מעצמו, ועלה ונתעלה לדרגה גבוהה - אודות לשני הבחורים האלו טובי הלב - שנתנו משלהם עבור הבחור.

לימים ראו דבר נפלא מאוד, מ"כל" אותם הבחורים שהתנערו

ולא רצו ללמוד עם הבחור מפני שהם צריכים להיות "גדולי הדור" - מהם - כמעט אף אחד אינו ידוע, הם נשארו עלומים בשמם וזכרם לא נשאר עמנו, אולם שני הבחורים הללו ש"לא" חסו על זמנם - הם זכו וצמחו לגדולי הדור בדורינו - הלא המה הגאונים הגדולים מרן גאב"ד ירושלים רבי יצחק טובי' ווייס זצוק"ל, ויבלחט"א מרן פוסק הדור רבי משה שטרנבוך שליט"א!...

סיפור לי בני הרב מאיר דוב שליט"א

סיפור לי בני הרב מאיר דוב שליט"א, מה שסיפר לו הגאב"ד זצוק"ל בעצמו לפני כמה שנים, בעת שלמד בישיבת מיר בארץ ישראל - והיה מסתופף הרבה בצילו (ובמיוחד בעת רעוא דרעוין מדי שבת בשבתו), והתלווה אליו הביתה במוצש"ק (להבדלה) - וכך סיפר לו הגאב"ד:

יום אחד נכנס אלי משגיח מאחת הישיבות, ואמר לי שהוא רוצה לזרוק איזה בחור מהישיבה, וביקש את הסכמתי. המשגיח אמר לי את כל הצדדים למה הוא רוצה לזרוק את הבחור מן הישיבה, ואילו אני - אומר הגאב"ד - התעקשתי שאין זו סיבה מספקת לזרוק בחור מישיבה.

כששמע המשגיח את דבריי, הוא התרגז עלי והגיב "א ישיבה איז נישט קיין שפיטאל" [ישיבה' היא לא בית חולים]...

מספר הגאב"ד, כששמעתי את דבריו, הייתה לי סייעתא דשמיא נפלאה, ומיד נזכרתי בסיפור שאירע לפני כחמישים שנה, וסיפרתי להמשגיח את הסיפור הזה על אתר, וכך סיפרתי לו: לפני כחמישים שנה הגיע אדם גדול לגייטסהד (הגאב"ד הזכיר את שמו של הגדול הזה) ונשא מדברותיו, ואני השתתפתי בדרשתו, וכך התחיל הלה את דרשתו, "א ישיבה איז א האספיטאל" (hospital) [ישיבה היא בית חולים]...

ממשיך הגאב"ד לספר: כשסיפרתי למשגיח את הסיפור הזה, חוורו פניו עד למאוד. הסתכלתי עליו כמה רגעים, ושאלתי אותו מה הוא אומר על זה, והשיב לי המשגיח, שהוא תלמידו של האדם גדול הזה... שאלתי אותו - אומר הגאב"ד - "נו! מה יהיה עכשיו?", השיב המשגיח, "אני לא אזרוק את הבחור מהישיבה"...

(מתוך נועם שיח מכון אפריון לשלמה, דברים תשפ"ב)